

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Biedroń (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Guzińska SSA Franciszek Marcinowski
Protokolant:	Justyna Łupkowska

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.**

przeciwko **Ł. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 23 lutego 2012 r. sygn. akt I C 671/11

1. **prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego pkt I przed słowami oddala powództwo dopisuje słowa „uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu dnia 21 marca 2011r. sygn. akt INc 177/11”**
2. **oddala apelację;**
3. **nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie z powództwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. przeciwko Ł. M. w punkcie I oddalił powództwa i w punkcie II nie obciążył strony powodowej obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego (k.153)

Sąd Okręgowy wydał wyrok przy następujących ustaleniach faktycznych: pozwany prowadzi gospodarstwo rolne od 5.04.2004 r. Pozwany skierował wniosek do strony powodowej o przyznanie dofinansowania w ramach programu „Ułatwienie startu młodym rolnikom”. We wniosku podał, m.in. że w ciągu 5 lat od daty rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa rolnego uzupełni wykształcenie.

W dniu 24 lutego 2005 r. strony zawarły umowę w sprawie przyznania pomocy finansowej w wysokości 50 000 zł. Pozwany zobowiązał się m.in. do prowadzenia gospodarstwa rolnego, w tym prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie co najmniej w okresie 5 lat od dnia otrzymania pomocy, spełniania w tym okresie kryterium żywotności ekonomicznej gospodarstwa, minimalnych standardów w zakresie higieny, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt oraz uzupełnienia wykształcenia w celu spełnienia wymogu dotyczącego kwalifikacji zawodowych. W umowie pozwany zobowiązał się do zwrotu pomocy z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych w przypadku m.in. niewypełnienia zobowiązania do uzupełnienia wykształcenia. Zabezpieczeniem wykonania umowy był weksel in blanco.

W dacie zawarcia umowy pozwany miał wykształcenie zawodowe rolnicze. Po zawarciu umowy rozpoczął naukę w Technikum Rolnym. Po niecałym roku przerwał naukę z uwagi na obowiązek prowadzenia gospodarstwa rolnego. Miał w tym czasie troje dzieci na utrzymaniu. Gdy chciał wznowić naukę nie było naboru na jego kierunek, a najbliższa szkoła o profilu rolniczym znajdowała się w odległości 80 km.

Oprócz wymogu kwalifikacji zawodowych, pozostałe kryteria przyznania pomocy pozwany wypełnił.

Pozwany przeznaczył otrzymaną kwotę 50.000 zł na rozwój gospodarstwa rolnego.

Wobec nieuzupełnienia wykształcenia przez pozwanego czego konsekwencją był brak spełnienia wymogu kwalifikacji zawodowych, strona powodowa wypełniła weksel na kwotę 81.754,06 zł obejmujące kwotę udzielonej pomocy wraz z odsetkami.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przyjął, że pozwany nie spełnił określonego w umowie o udzielenie pomocy finansowej wymogu uzupełnienia wykształcenia w celu spełnienia wymogu dotyczącego kwalifikacji zawodowych, na co miał czas do 5 kwietnia 2009 r., strona powodowa co do zasady miała więc podstawę żądania zwrotu przyznanej pomocy finansowej.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że uwzględnienie żądania strony powodowej sprzeciwiają się zasady współzycia społecznego, szczególnie gdy zważy się cel umowy oraz całego programu, w ramach którego umowa została zawarta.

Umowa stanowiła część unijnego programu wsparcia obszarów wiejskich określonego w Rozporządzeniu Rady (WE) 1257/1999 z 17 maja 1999 r. Realizacja programu pozostawiona została poszczególnym państwom członkowskim. Krajowymi aktami prawnymi regulującymi zasady udzielania pomocy była ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r. w sprawie wzoru umowy o dofinansowanie projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich 2004-2006”. Program miał przyczynić się do poprawy kondycji ekonomicznej gospodarstw rolnych przez dostosowanie produkcji do wymogów rynku, poprawę jakości oraz stosowanie technologii efektywnych pod względem ekonomicznym, respektującym jednocześnie wymogi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i warunki utrzymania zwierząt. Wsparcie miało na celu przyspieszenie procesu wymiany pokoleń w rolnictwie przez zapewnienie środków ułatwiających rozpoczęcie prowadzonej działalności oraz modernizację przejmowanych gospodarstw. Program miał na celu dokonanie głębokich, zasadniczych zmian w strukturze rolnictwa i sposobie prowadzenia gospodarstw rolnych. Wymogi co do kwalifikacji zawodowych rolnika (w tym co najmniej średniego wykształcenia rolniczego) miały jedynie być gwarancją właściwego wykorzystania wsparcia finansowego. Problemem nie był brak wiedzy teoretycznej osób prowadzących gospodarstwa, lecz nierentowność indywidualnych gospodarstw rolnych.

Pozwany przyjął na siebie w drodze umowy liczne zobowiązania. Wywiązał się z obowiązku związanego z kryterium żywotności ekonomicznej gospodarstwa, poziomowi higieny i ochrony środowiska i zgodnie z przeznaczeniem wydał otrzymane pieniądze.

Cel umowy zdaniem Sądu Okręgowego został osiągnięty, mimo niespełnienia jednego z warunków jej udzielenia. W tej sytuacji obciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu udzielonej pomocy w pełnej kwocie z odsetkami, byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, wobec czego Sąd Okręgowy uznał żądanie zgłoszone przez stronę powodową za nadużycie prawa, które takie nie korzysta z ochrony (art. 5 k.c.) i w konsekwencji powództwo oddalił.

Apelację od wyroku wniosła strona powodowa, która zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości i podniosła zarzuty:

1. naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez sformułowanie na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności treści § 5 ust. 1 pkt 9 w zw.

z § 2 ust. 1 pkt 1 umowy błędnego wniosku prowadzącego do uznania, iż powód mimo niespełnienia w wymaganym terminie zobowiązania zawartego w umowie, zobowiązującego go do uzupełnienia wykształcenia w okresie 5 lat licząc od dnia 5 kwietnia 2004 r., nie jest zobowiązany do zwrotu premii,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. ustawy o finansach publicznych (w szczególności art. 200 i 207 ustawy), w myśl których każda nienależnie wypłacona pomoc finansowa ze środków publicznych winna być zwrócona na określonych warunkach i z określoną podstawą wyliczenia odsetek,

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. przez jego błędne zastosowanie, a tym samym uznanie, iż pozwany tylko w niewielkim stopniu nie zrealizował obowiązków z umowy, a zatem żądanie zwrotu udzielonej pomocy, zgodnie z przepisami jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego,

4. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia wraz z przepisami wykonawczymi, określającą zasady pomocy młodym rolnikom w celu ułatwienia im podejmowania działalności w rolnictwie.

Przy tak postawionych zarzutach strona powodowa wniosła o zmianę wyroku w całości przez utrzymanie nakazu zapłaty w mocy lub zmianę wyroku przez zasądzenie na rzecz powoda należności żądanych pozwem wraz z zasądzeniem kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjął za podstawę własnego rozstrzygnięcia. Przy takich ustaleniach Sąd Apelacyjny podzielił przyjętą przez ten Sąd ocenę prawną.

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd dokonując oceny dowodów uchybił zasadom logicznego rozumowania albo doświadczenia życiowego. Takiego zarzutu zdaniem Sądu Apelacyjnego w sprawie niniejszej nie można skutecznie postawić.

Z ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego – w szczególności przesłuchania pozwanego oraz dokumentów zgromadzonych w sprawie - wynika, że pozwany ubiegając się o przyznanie pomocy finansowej nie spełniał warunku dotyczącego wykształcenia, wobec czego zobowiązał się do jego uzupełnienia w terminie 5 lat od dnia przejęcia gospodarstwa oraz, że obowiązku tego ostatecznie nie wykonał.

Subsumpcja tak ustalonego stanu faktycznego pod przepis prawa nie stanowi już podstawy zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c.

Jednocześnie przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy ocenił, że pozwany nie wywiązał się z jednego z obowiązków określonych w § 5 ust. 1 pkt 9 umowy (k.11, 10 verte) jakie przyjął na siebie w drodze umowy zawartej ze stroną powodową. Sąd Okręgowy bez wątpliwości przyjął również, że ustalony w umowie okres 5 lat na uzupełnienie wykształcenia był wystarczający, a co najmniej nie wskazał na ocenę odmienną.

Odwołując się do przepisów dotyczących zasad przyznawania pomocy ze środków unijnych w ramach działania „Ułatwienia startu młodym rolnikom” oraz przepisów umowy łączącej strony Sąd Okręgowy przyjął, że strona powodowa miała, co do zasady, podstawę żądać zwrotu przyznanej pomocy finansowej. Sąd Okręgowy dokonał więc takiej kwalifikacji prawnej stanu faktycznego, która potwierdza, że w ocenie tego Sądu zachowanie pozwanego było niezgodne z zobowiązaniem i rodziło jego odpowiedzialność umowną. Stanowisko to należało podzielić, bowiem zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 umowy niewypełnienie co najmniej jednego z zobowiązań, o których mowa w § 5 ust. 1 uprawniało stronę powodową do żądania zwrotu pomocy udzielonej w formie premii. Tym samym roszczenie strony powodowej znajdowało uzasadnienie także w art. 8 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFORG) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia (Dz.U.U.E.L Nr 160 poz. 80), który przewidywał warunek udzielania pomocy z funduszu w zakresie odpowiedniej wiedzy i umiejętności zawodowych rolnika.

Taką ocenę zgłoszonego roszczenia przez Sąd Okręgowy potwierdza wskazana przez Sąd podstawa oddalenia powództwa, którą jest art. 5 k.c. Zastosowanie art. 5 k.c. jest bowiem możliwe tylko wtedy, gdy zgłoszone roszczenie znajduje oparcie w przepisach prawa (m.in. w umowie stron). Oddalenie powództwa jest w takim wypadku skutkiem zastosowania przez Sąd klauzuli generalnej z art. 5 k.c., a nie uznania, że roszczenie nie znajdowało podstawy normatywnej. Mówiąc inaczej, jeżeli z oceny Sądu wynika, że powodowi określone prawo przedmiotowe nie przysługuje, to art. 5 kc oczywiście nie będzie miał zastosowania.

Sąd Apelacyjny podzielił jednak ocenę Sądu Okręgowego, że uprawnienie strony powodowej do żądania zwrotu premii – w okolicznościach rozstrzyganej sprawy – stanowiłoby nadużycie prawa i kwalifikowało ocenę roszczenia jako niezgodnego z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.).

Zasady współzycia społecznego to ogólne normy społeczne, które wyznaczają granice uprawnień wynikających z materialnego prawa cywilnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 kwietnia 2012 r. I ACa 552/11, LEX nr 1162846, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 14 lutego 2012 r., IACa 19/12, LEX Ne 1125305, wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CSK 640/10, LEX nr 964496). Służą one przede wszystkim zapewnieniu zgodności rozstrzygnięć indywidualnych opartych na normach prawnych z obowiązujący w społeczeństwie normami pozaprawnymi - moralnymi, etycznymi. Działanie zgodne z normą prawną, jeżeli stoi w sprzeczności w tymi, aprobowanymi społecznie normami, nie korzysta z ochrony prawnej, bowiem jest nadużyciem tego prawa. Istotną podstawę stwierdzenia nadużycia prawa stanowić powinna analiza zachowania uprawnionego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011 r., II CSK 494/10 LEX nr 1027172), a w określonych przypadkach także zobowiązanego.

W rozstrzyganej sprawie przede wszystkim należało ocenić cel zawarcia umowy i udzielenia pomocy pozwanemu i w tym kontekście ocenić zasadność roszczenia o zwrot udzielonego wsparcia.

Umowa stron została zawarta w ramach działania „Ułatwienia startu młodym rolnikom”. Działania te były częścią unijnego programu wsparcia obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Ramy wsparcia obszarów wiejskich ze środków Funduszu stworzyło Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia (Dz.U.U.E.L Nr 160, poz. 80). Wsparcie, finansowanie z Funduszu miało na celu rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich m.in. poprawienie efektywności, ewolucję gospodarki obszarów wiejskich, podniesienie konkurencyjności obszarów wiejskich, poprawienie warunków strukturalnych gospodarki wiejskiej, zmodernizowanie gospodarstw wiejskich i ich rentowności zapewnienie odpowiednich dochodów i warunków życia rolnikom i ich rodzinom. W ramach wsparcia Rozporządzenie przewidywało w

szczególności pomoc młodym rolnikom w celu ułatwienia im zakładania gospodarstw rolnych, dostosowania strukturalnego gospodarstw (preambuła) i ułatwienia podejmowania działalności w rolnictwie (art. 8). Zgodnie z art. 8 rozporządzenia pomoc młodemu rolnikowi miała być przyznawana pod warunkiem, że: rolnik ma mniej niż 40 lat, posiada odpowiednią wiedzę i umiejętności zawodowe, rozpoczyna prowadzenie gospodarstwa rolnego po raz pierwszy, w zakresie gospodarstwa można wykazać jego rentowność; spełnione są minimalne normy dotyczące środowiska, higieny i warunków utrzymania zwierząt, nadto rolnik jest kierownikiem gospodarstwa.

Krajowymi aktami prawnymi regulującymi kwestię udzielania wsparcia, które mają zastosowanie do zawartej przez strony umowy są: ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. Nr 116, poz. 1206), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 września 2004 r. w sprawie przyjęcia sektorowego programu operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006 (Dz.U. Nr 197, poz. 2032) i rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 września 2004 r. w sprawie Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich 2004-2006” (Dz.U z dnia 22 września 2004 r.). Opis działania mającego na celu „ułatwienie startu młodym rolnikom” zawarty w załączniku do rozporządzenia z dnia 3 września 2004 r. wskazuje, że wsparcie w ramach tego działania przyspieszy proces wymiany pokoleń w rolnictwie przy zapewnieniu środków finansowych, ułatwiających młodym rolnikom rozpoczęcie prowadzenia działalności rolnej oraz umożliwiających podejmowanie modernizacji przejmowanych gospodarstw rolnych. W efekcie przyczyni się to do poprawy kondycji ekonomicznej tych gospodarstw zwłaszcza przez dostosowanie produkcji do wymogów rynku, poprawę jej jakości oraz stosowania technologii efektywnych pod względem ekonomicznym i respektujących wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt.

Z powyższego wynika, że strony zawarły umowę w ramach programu, który miał na celu głębokie przemiany w strukturze rolnictwa, unowocześnienie gospodarstw, podnoszenie standardów dotyczących produkcji i jakości gospodarowania, konkurencyjności gospodarstw rolnych.

Z przywołanych aktów prawnych wynika, że wymóg dotyczący wykształcenia i doświadczenia zawodowego był traktowany jak gwarancja właściwego wykorzystania środków unijnych i ich wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem. Problemem rolnictwa nie był bowiem brak wykształcenia rolników, lecz nierentowność gospodarstw rolnych, brak efektywności i innowacyjności oraz niewłaściwe gospodarowanie środkami

Wbrew stanowisku strony powodowej umowa stron nie rodziła po stronie pozwanego tylko jednego obowiązku związanego z podniesieniem kwalifikacji – tj. ukończenia szkoły średniej. Obowiązki pozwanego zostały wskazane w § 5 ust. 1 umowy i dotyczyły prócz wymogu podniesienia kwalifikacji zawodowych także obowiązku prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie co najmniej przez okres 5 lat od daty wypłaty pomocy przez Agencję, spełnienia kryteriów żywotności ekonomicznej gospodarstwa, minimalnych standardów w zakresie higieny, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt.

Strona powodowa nie podniosła zarzutów dotyczących wypełnienia pozostałych zobowiązań umownych. Z niezakwestionowanych ustaleń faktycznych wynika, że pozwany z zobowiązań tych wywiązał się, nadal prowadzi gospodarstwo rolne, a uzyskaną premię przeznaczył w całości na rozwój gospodarstwa.

Zamierzenie, w związku z którym wsparcie zostało udzielone rolnikowi zostało więc urzeczywistnione, a nieukończenie szkoły średniej nie stanowiło przeszkody w osiągnięciu zamierzonego celu przekazywanej pozwanemu pomocy.

Niezastosowanie w rozstrzyganej sprawie art. 5 k.c. wiązałoby się dla pozwanego z niewspółmierną represją, w sytuacji gdy cel udzielenia pomocy młodemu rolnikowi został osiągnięty, a nie zostały spełnione jedynie drugorzędne wymogi, które były jedynie pomocnicze, gdy chodzi o zamierzony cel udzielonego wsparcia. Zasądzenie żądanej kwoty (ponad 80 000 zł) mogłoby być nadto zagrożeniem dla możliwości dalszego prowadzenia gospodarstwa, które w wyniku m.in. udzielenia premii pozwany zmodernizował.

Pozwany ubiegając się o udzielenie pomocy w formie premii dla młodych rolników nie podał nieprawdziwych informacji dotyczących przesłanek udzielania wsparcia. Nadto po zawarciu umowy podjął naukę w szkole średniej, którą jednak przerwał po niespełna roku. Kontynuowanie nauki – po jej przerwaniu – było utrudnione w związku z brakiem naboru na kierunku rolniczym, a najbliższa szkoła średnia była oddalona o około 80 km od miejsca zamieszkania pozwanego. Nie ulega więc wątpliwości, że pozwany podjął starania w celu wypełnienia wymogu dokształcenia. Możliwość wywiązania się z tego obowiązku należało ocenić mając na uwadze obowiązki wynikające z prowadzonej przez pozwanego działalności rolniczej, którą młody rolnik dopiero rozpoczynał. Także sytuacja rodzinna pozwanego – obowiązki związane z wychowaniem trójki dzieci – wpływała na możliwość wywiązywania się pozwanego z podjętych zobowiązań.

Nadto należy mieć na uwadze, że w kolejnym rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach dzieł „Ułatwienia startu młodym rolnikom” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zrezygnowano z wymogu co najmniej średniego wykształcenia rolniczego i postanowiono, że w programie mogą wziąć udział osoby mające wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe (§ 6 rozporządzenia), a więc takie jakim legitymował się pozwany. Należało także uwzględnić, że pozwany uczestniczył w pierwszym tego typu programie w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej. Uzasadniony jest więc wniosek, że założenia i przyjęte wówczas warunki uprawniające młodych rolników do przystąpienia do programu były oparte raczej na statystykach i teoretycznych założeniach co do potrzeb i skutecznych sposobów realizacji programu niż na doświadczeniu i rzeczywistych potrzebach uwarunkowanych specyfiką polskiej wsi.

Należało więc podzielić ocenę Sądu Okręgowego, że roszczenie strony powodowej było niezgodne z zasadami współzycia społecznego i jako takie nie zasługiwało na ochronę. Wbrew stanowisku skarżącego nie zachodzi przy tym potrzeba „nazywania” zasad współzycia społecznego, które strona powodowa naruszyła domagając się od pozwanego zwrotu udzielonej pomocy. Wystarczy, gdy się wskaże, że w ustalonych okolicznościach faktycznych wykonywanie przez stronę powodową prawa musi być uznane za jego nadużycie. Nie można bowiem akceptować sytuacji, gdy na skutek niespełnienia drugorzędowego i mało istotnego wymogu, rolnik który otrzymał pomoc, którą przeznaczył zgodnie z celem jej udzielania na rozwój gospodarstwa rolnego, miałby być zobowiązany do jej zwrotu, z czym wiązałaby się utrata gospodarstwa rolnego, będącego jedynym źródłem utrzymania pięciosobowej rodziny. Niewspółmierność sankcji do stwierdzonego uchybienia przesądza o konieczności zastosowanie w niniejszej sprawie art. 5 kc.

Jedynie na marginesie Sąd Apelacyjny zaznacza, że zgodnie z art. 71 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 817/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia nr 1257/99 w przypadku zaistnienia nienależnych płatności indywidualny beneficjent środka rozwoju obszarów wiejskich jest zobowiązany do zwrotu kwoty zgodnie z art. 49 rozporządzenia (WE) nr 2419/2001. Stosowanie zaś do art. 49 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 2419/2001 z dnia 11 grudnia 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli niektórych wspólnotowych systemów pomocy ustanowionych rozporządzeniem Rady (WEWG) nr 3508/92 strona powodowa uprawniona jest do żądania odsetek dopiero od dnia wezwania rolnika do zwrotu premii, a nie od dnia wypłacenia premii. W tym zakresie postanowienia umowy były sprzeczne z regulacjami prawa wspólnotowego i nie mogły stanowić prawidłowej podstawy żądania odsetek za okres jak przyjęła to strona powodowa.

W apelacji strona powodowa podniosła również zarzut naruszenia przepisów ustawy o finansach publicznych powołując w treści zarzutu art. 200 i 207 tej ustawy, a w uzasadnieniu apelacji dodatkowo art. 205 ustawy. Z uzasadnienia apelacji wynika, że strona powodowa zarzuca naruszenie przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r., która zgodnie z art. 85 w zw. z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. 2009.157.1241 z póź. zm.) utraciła moc w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przypisy ustawy z 2005 r. nie miały w sprawie zastosowania, bowiem ustawa ta weszła w życie po zawarciu umowy z dnia 24 lutego 2005 r. przez strony i nie obowiązywała już

w dacie wszczęcia procesu. W obowiązującej obecnie ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. podstawą żądania zwrotu środków jest art. 207 ust. 1 pkt 3 ustawy, który dotyczy zwrotu nienależnie pobranych środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych ze środków europejskich. Przepis ten nie miał jednak w sprawie zastosowania, bowiem zgodnie z art. 208 ust. 1 ustawy nie stosuje się go do Wspólnej Polityki Rolnej, a umowa stron miała właśnie na celu realizację Wspólnej Polityki Rolnej, co wynika z preambuły rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r.

Ze względów podniesionych powyżej apelację należało uznać za nieuzasadnioną.

W punkcie 1 wyroku Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 350 k.p.c., sprostował zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego punkcie I przed słowami oddala powództwo dopisał słowa „uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu z dnia 21 marca 2011 r., sygn. akt – INc 177/11”. Oddalając powództwo Sąd Okręgowy winien był uchylić nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym, ze względu na oczywiste powiązanie obu rozstrzygnięć, co wynika z art. 496 k.p.c. Brak w treści zaskarżonego wyroku sformułowania dotyczącego uchylecia wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym należało uznać za oczywistą niedokładność, a kwestia ta ma charakter jedynie porządkowy.

W punkcie 2 wyroku Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 k.p.c. dzielając stanowisko Sądu Okręgowego, że uwzględnienie powództwa stałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. uwzględniając, że oddalenie apelacji było wynikiem podzielenia przez Sąd Apelacyjny zasadności poglądu o sprzeczności zgłoszonego roszczenia z zasadami współżycia społecznego.